

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrt leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternoliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno trispotno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje črke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Con. del Cristo 186 blizu živinskega trga kjer se nahaja tudi upravnistvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasi slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Vabilo na naročbo.

S 1. januarjem se 1873 začne tretji tečaj „Soče“. Kakor dozda bode naš list tudi v bodoče v prvi vrsti odločno branil pravice slovenskega naroda ne oziiraje se na osebe in koristolovje; zraven tega pa bode prinašal zmerom več podučljivega in koristnega za vsaki stan in pozabili ne bomo tudi na leposlovje, kolikor nam bode prostor dopuščal. Zagotavljenih je našemu listu toliko izvrstnih močij, da bi lahko s časom tudi po 2krat na teden izdajali, da se le oglasi primerno število naročnikov. Opomniti pa moramo častito občinstvo, da ne bomo pošiljali lista tistim, ki ne pošljejo naročnine. Tedaj prosimo naše prijatelje, da se o pravem času naroče, da bomo vedeli koliko eksemplarov tiskati. Cena listu ostane tista, kakor je bila dosedaj.

Uredništvo.

Šolske stvari.

II.

Poročilo političnega odseka o prošnji mnogih občin, da bi se preuredile nove šolske postave.

Veselavni deželni zbor!

23 županov na Krasu je poslalo peticijo, v kateri prosijo, naj veselavni zbor sklene:

I. Vsak šolski kraj, oziroma vsaka občina je zavezana sama skrbeti za vse šole zadevajoče materialne potrebe, in tudi za plačo učiteljskega osebja.

II. Službene naklade in petletnine se popolnoma odstranijo, in občinska starešinstva imajo pravico ustanoviti način, po katerem se bodo učiteljske plače iztirjavale.

III. Dolžnost šole obiskovati zadeva otroke le do končanega 12 leta.

IV. Učiteljem na deželi je dolžnost brezplačno orglati pri božji službi ob nedeljah in praznikih.

V. Ako se te točke ne potrdijo, prosijo župani, naj se vsaj sklene: Doklade za šolski zalog ne smejo presegati 15% in vsak drugi pomanjkljaj pa se ima iz deželnega zalog pokriti.

V opravičenju in podporo te prošnje navejajo prosivci razna okolnosti, najvažnejše so:

Sežanski politični in ob enem tudi šolski okraj plačuje izravnega davka 42000 gld. ima zdaj 37 šol brez tistih, ki bi se morale še ustanoviti, in te stanejo 18800 gld. brez novih zidališč, torej je že zdaj šolske doklade 46%. Ako se tega zneskoma pridenejo še ogromni bolnišnični stroški, je očitno, pravijo, da jim je nemogoče vse to plačevati, in da če se vse to po sili iztirja, bode se bognemu kmetu zadnje živinče od hiše predalo. Dalje popisujejo svojo kamnito deželo, katero z veliko težavo obdelavajo, zadosti pa ne pridelajo za vse prebivalce, tedaj jih mora veliko na tujem dela iskati; zato pa pomanjkuje delalcev doma in celo bolj premožni kmetje ne morejo svojih zemljišč dostojno preskrbeti in državnih davkov lahko plačevati. Priznavajo sicer županje, da je omika in izobraževanje mladine najvažnejša stvar, da se nočejo torej po nikakem znebiti šol, toda toliko plačevati ne morejo, zato stavijo gori omenjene preloge.

Blizu enake razloge navajajo Biljanci in prosijo za blizu enake spremembe novih šolskih postav, pritožujejo se pa izrekoma, da se nij do zdaj se nič storilo za njih šole za silo.

Veselavni zbor, te in enake pritožbe se slišijo po vsi deželi, ker so imeli leta 1872 plačati na Krasu 33%, na Tominskem 30% v Goriški okolici 27% v Gradiškem šolskem okraju 21½% doklade za šolski davek. Občni govor je, da je to neprenosljivo breme temviše, ker niso sedanje postave tudi v drugem obziru pravične ne ljudstvu, ne učiteljem.

Ljudstvu ne, kajti občine, ki imajo šole, druge, ki imajo šole le za silo in občine, ki nimate nobene šole, vse morajo enaka bremena nositi.

Učiteljem ne, ker imajo samo stalni učitelji več dela nego ravnatelji in nadučitelji, kateri navadno podučujejo le en sam oddelek, in vendar imajo veliko večjo plačo nego prvi. Vrh vsega tega dobivajo ravnatelji in nadučitelji po §. 32 postave od 10. marca 1870 opravi-

ne doklade, katera znašajo v občinah prve in druge plačne vrste za one 300 gld., za te 200 gld.; v občinah tretje vrste 200 gold. in 100 gold., in v občinah četrte plačne vrste 100 gld. in 50 gold., in treba je še omeniti, da takó velike opravilne naklade ne dobivajo nadučitelji ne na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in še v Avstriji pod in nad Anizo ne. Ti gospodje pa nimate za tako veliko plačo po §. 37 ukaza ministra za bogočastje in uk od 20. avgusta 1870 nobenega družega opravila nego to, da sklicujejo in vodijo učiteljske zbornice. V tem obziru je gotovo nujno, da se postava za bodoče slučaje popravi in gledó na tó je previdno, da se že zdaj §. 37 postave 10. marca 1870 izvrševati neha.

Ča so pa nekatere pritožbe pravične, so druge nerazsodne.

Nij res Kras to leto plačeval 46%, da je ampak plačeval le 33%.

Nij resnično da je dalje in nij občinam, katere imajo lastno šolsko hišo in stanovišče za učitelja, težavno plačevanje doklade za te reči, kajti vsem takim občinam mora okrajni šolski svet povrniti vse, kar se v ta namen daje. Menda bi boljše bilo, da bi sleherna občina za ta poslopja ali saj za njih popraviljanje sama skrbela, ker bi s tem občine več prihranile in se odstotki zmanjšali.

Ta ne samo v denarnih obzirih ampak tudi v drugih točkah bo morda treba postave preurediti, toda hipoma nij mogoče tega storiti, kajti tako delo tirja temeljitega pregledovanja in sistematičnega postopanja in zato več časa. Tudi je koristno, da se o tem izprašajo županstva, in šolski zastopi in izvedenci. To nalogo izvršiti je najprimernejše in naj manj trzavno deželnemu odboru.

Gledé na vse tó svetuje politični odsek naj se rešiti peticiji dp. 18. nov. 1872 št. 3671 in dp. 28. okt. 1872 št. 3364 s tem, da veselavni deželni zbor sklene:

I. Nalaga se deželnemu odboru, da ima vse nove postave za ljudske šole veljavne v grofiji temeljito pregledati in poizvedeti kakih, posebno kakih denarnih sprememb želijo in nasvetavajo o njih županije in šolski zastopi pa drugi zvedenci, da ima poteni predložiti

LISTEK.

Nektere opazke ruskega profesorja.

Spisal

prof. J. Baudouin de Courtenay.

(Nadaljevanje.)

Enemu pijanemu kmetu v Srednji vasi je prišla v glavo znamenita misel, da jaz sem iz Tominskega in da ponarejam denar, ter me je denunciral pri zadržkih, kateri, izvršujoč svojo dolžnost, so prišli v srednjevaško oštarijo, so me izpraševali in tirjali. Pogledavši ga, se vé da so me pustili pri miru.

Drugi pijan kmet mi je odkritosrčno rekel, da moram biti antikrist ali pa — Martin Luter, ker hočem vse takó natančno vedeti, in mi je obečaval, da me bo pretepel.

Najbolje neumne ljudje v Bohinju sem našel na Ravneh, kar je morda v zvezi z nemškimi obrazi prebivalcev. Sicer morebiti sem imel le nesrečo dobiti najneumnije iz cele vasi; kajti najboljši dokaz, da nemške fizionomije prebivalcev niso še vzrok neumnosti, je ta, da v bohinjškem Nemškem Rovtu sem našel prav pametne in zaupljive ljudi.

Največe veselje imel sem na Poljeh in v Brodu, kdar sem našel veliko prijaznost in bistroumne ljudi, ki se me brez nobenih rekomendacij popolnoma zaupljivo sprejeli. Gotovo, nij mogoče uzroka te zaupljivosti iskati v tem, da večina izmej prebivalcev teh vasij ima italijanske fizionomije.

Tega bo zadosta za Bohinj.

Prej, ko začnem popisovati moj zadnji izlet, moram hvaležno omeniti nekterih gospodov, ki so meni pomagali v mojem znanstvenem podvetju, ali podučevaje me o dijalektah, ali pa skrbé za to, da bi dobil potrebna individua iz naroda, na katerih bi mogel opazovati mestne dijalekte. Ti gospodje so med dr. sledeči: g. Lovro Pintar, župnik in deželni poslanec na Breznici, gg. Tomaš iž Janez Zupan, profesorja (prvi v Kranju, drugi v Reki) in njih oče, posestnik v Smokuču, dr. Mencinger, advokat iz Kranja, g. Ivan Žanov, kaplan v Srednji vasi i. dr. — V Vipavski dolini pa in na Notranjskem so meni, razen više omenjenih, pomagali še sledeči: v Dornbergu dr. Rojic; v Ajdovščini gg. Zeiler, učitelj Švara, posebno pa cela družina poštarja, g. Ballogha; v Vipavi dekan Grabrijan i. dr.; v Podberju gospodična Dolenceva, na Razdrtem g. Viktor Dolenc itd. Razen (mimo) tega grof Lanthieri v Vipavi me je povabil, da bi ogledoval njegovo biblioteko, v kateri sem imel priložnost študirati Dalmatina, sicer edino slovensko knjigo v njej.

III.

Zdaj pa preidem k popisovanju mojega zadnjega potovanja v tominski in cirkljanski okolici, ter začnem od cirkljanske.

Prebivalci tega kota niso nič vajeni tujcev in so me strašno debelo gledali; so mislili razne sorte o meni, pa skoro vse slabo. Še najboljše mej temi je bilo mnenje, da sem novi cirkljanski „forstejer“, ki je prišel na mesto znanega g. Morica; sicer pa se je od mene le slabo govorilo. Eni so mislili, da sem špijon

in da hodim zarad vojsk; drugi, da sem berič, kateri popisuje vse te reči zavoljo novih davkov. Eden resnični birič, kader je slišal, da jaz prašam imen tamonšnjih krajev po domači izreki in da si ja zapisavam, je svetoval drugim, da naj mi povedó vse narobe, ker drugače zna priti nekaj slabega. — Ta nezaupljivost nij se zgubila niti v Cirknem, kjer sem bil nekoliko dnij in kjer je ljudstvo videlo, da mestni uradniki, celo tako rečeni „nemškutarji“, so z manoj uljudno govorili in tudi večkrat po slovensko. Ker pa celó v Cirknem se je ljudstvo obnašalo proti meni tako nezaupno, kaj pa si je moralo misliti v drugih še več zarobljenih vaseh? Tam so me skoraj povsod šteli za špijona, akoravno sem večidel hodil ne sam, ampak v društvu, malo časa z g. Sedajem, dijakom goriške gimnazije, iz Cirknega doma, največ pa z g. Rženom, tajnikom in pisarjem cirkljanskega župana. — Tako, na pr., v Šebreljah, kamor sem prišel z g. Sedajem, so mislili, da sem „kapo“ od ravbarjev in da pregledavam vasi, da potlej pridem se svojo bando vse obropat. Pa vendar pri vsem tem sem našel tudi v Šebreljah nekoliko dobrih in pametnih ljudi, ki so bili vsaj na videz z manoj popolnoma odkritosrčni; in celó se mi je zdelo, da razumejo namen mojega potovanja.

Akoravno vodna nezaupljivost mi nij bila všeč, pa vendar moram se zahvaliti Cerkljanom zato, da so večidel postregali me, s čemer so mogli, to je se stariimi pravljicami in pesnimi, katere so znali. Posebno pa moram hvaležno omeniti: Cirkno, Novake, Čeples, Šebrelje in razen tega sledeče gospode, ki so mi prav radi v mojem opravilu pomagali: župana Podobnika v Cirknem, kaplana Sitarja v Reki Ravni, kaplana Trepala v Jagerščab, g. Kacina v Šebreljah i. dr.

načrti dotičnih sprememb deželnemu zboru že v prihodnji sezoni.

II. Deželni odbor ima to nalogo nazniti šolskim zastopom s prošnjo, naj do prihodnjih sprememb gori omenjenih postav neha imenovati ravnatelje in nadučitelje po deželi.

Deželni zbor je s tem lepo in važno nalogo nazniti deželnemu odboru.

On naj tedaj bodoče leto vse to dobro in natančno pregleda in premisli da bode šolske postave primerno naši deželici. Načelo teh postav je gotovo izvršno, namreč da je dobilo po njih ljudstvo pravico, govoriti in odločevati v teh zadevah, in da so gospodje učitelji prosti in odgovorni tudi ljudstvu, katero jih je, in jih vedno mora vzdrževati. Zato pa je treba tudi potiskati, da se veliki ti stroški naberejo tudi kakem drugem načinu, a ne le in samo z nakladami na izravne davke. To je brez dvombe najbolje ali vsaka stvar ima svojo mejo. Gospodom deželnikom prav gorke priporočamo, naj se zkažejo da bode dežela z njimi enkrat prav zadovoljna.

Predelska železnica.

O tem za našo deželo, posebno za slovensko soško dolino prevažnem vprašanju piše naš rojak, kot inženir, strokovnjak i domoljub obče znani g. *Jovan Brelič* „Slovenskemu Narodu“ te-le znamenite besede:

„Med drugim sem v „Slov. Narodu“ z čalostjo bral poročilo o sklepu Kranjskega deželnega zbora gledè Loško-Servola-Tržaške železnice, z žalostjo, ker se s tacimi sklepi delajo na materijelnem stališču divergenca z brati Slovenci v Primorju. V posameznih delih je dokaz, da poslanci našega naroda v politiki niso zreli. Žalostno pa resnično znamenje časa. Vsak Slovan mora priznati, da nam mora biti adrijsko morje bisery, in da s tujimi narodi v dotiko pridemo, mora nam ono sveto biti. Kolikor več potov se skozi slovaške okrajine od morja kakor zveza s tujimi narodi naredi, tem bolje, kajti končno moramo mi kot primorci korist imeti in imamo potem sredstva, svojo moč razvijati. Ako bi bil kranjski deželni zbor eminentno politično in narodno-gospodarstvene ozire pred očmi imel, kakoršnih žalibog nima, moral bi bil resolucijo (ali peticijo, to je vse eno) za stvar tako stvariti, da je in ostane predelska kakor loška železnica za Avstrijo velike važnosti, ker se z njo daje priložnost po obcili ali prometu do morja razširiti trgovino, kajti več potov da imamo, tonko več prepeljevanja je mogoče, po notranji deželi se torej več ladij more v krajšem času raztovoriti. To se prvi trgovini najširšo podlago dajati. V takih vprašanjih zato nij gledati za večje ali manje stroške, ker se s tem, da večja pomorska trgovina možna postane, amortizirajo železnice po suhem, ene, ki manj stanejo, prej, druge, ki več stanejo, kasneje. To kar se tiče železnice. Velik faktor pa kraji, skoz katere grede železnice. Ker taki kraji premožni postanejo, se mora ta faktor v poštev jemati. In mi Slovani imamo uzroka dovolj to uračunovati. Našim poslancem pa manjka narodno gospodarskih in političnih znanosti, ali pa jih nečejo rabiti, kar je vse eno. Naš čas pa napreduje, in kdor tega ne vidi, greši nad mandatarji in nad prihodnostjo.“

Tudi mi se stem dopisom g. Breliča popolnoma skladamo. Gg. kranjski poslanci v svoji železniški po-

litiki mislijo samo na kranjsko deželo, Slovenija pa popolnoma zanemarijajo. Če izvzamemo kos nerodovitega Krasa, v ostalem slovenski del naše grofije brez železnice. Gospodje Kranjci, bodite enkrat tudi Slovenci in privoščite tudi nam goriškim Slovincem košček železnic.“

Dopisi.

Iz Lokavca pri Ajdovščini 18. dec. [Izv. dop.] Danes naznanjam Vašim čitateljem tukajšnje ogromne občinske nekucije i tudi napredovanje nekaterih občanov v narodnem zmislu. V narodnem zmislu zato, ker tudi tukajšnja čitalnica se je v zadnjem trdnega spopaja, v kojem je tičala skoz štiri leta brez vaega napredka.

Najhitreje bi nam bila čitalnica za vedno stihnila, ko bi nam ne bilo krajno šolsko svetovalstvo poslalo učitelja, kateri nij le v šolskih rečeh izurjen, ampak je tudi za blagostanje občanov i celega naroda zelo vnet mladenič. Res je torej naš g. Jarnej Rajar, tukajšnji učitelj očitne pohvale vreden. On je tisti, ki je pred enim mesecem prvi sprožil misel tukajšnjo odmrlo čitalnico zopet oživiti.

Kmalu se mu je pridružila precej obilna množina udov in sicer okoli 40, kateri so imeli 15. t. m. prvo sejo ter so izvolili odbor po pravilih. Večina odborov obstoji iz pravih narodnjakov. Kot prvosednik bil je voljen vrli g. Franjo Hmeljak, tukajšnji trgovec. Upam torej, da ne bode sedaj čitalnica tako hitro zopet odmrta, kakor je bila pred nekaterimi leti. Bog živi torej vse njene udele!

Toda ne le o napredku tukajšnje občine Vam naznanjam, ampak primoran sem tudi o njenem zaostajanju govoriti, posebno v cerkvenih i županijskih zadevah. Kakor je večidelj povsod navada, tako je tudi tukaj, da so v adventnem času zornice s petjem in orgljanjem. Toda tega letos nij pri nas in zakaj ne, bi marsikdo utegnil uprašati.

Po navadi je 1. dan adventa semenj v Gorici in tukajšnji organist se je tje podal nekaj potrebnega kupavati; a prej je po crkovníku sporočil g. vikariju, da mu nij mogoče isti dan orgljati priti. Gospod vikarij se črez to močno razrdi ter se v cerkvi močno nad organistom jezi.

Drugo nedeljo potem bila je še huja sodba črez organista, in sicer taka, da je moral organist iz cerkve iti, zaradi nezavestnosti in zaljubljenosti. Ljudstvo je solej močno razkačeno, ker se ne poje in ne orglja, če tudi organista plačuje!

Omeniti pa moram, da orglje so lastnina organistova in da stoje uže od l. 1837. v cerkvi, pa se nikoli nij slišalo nobenega „kruljenja“ kakor samo zdaj. Mej občinskim svetom ste dve stranki, ena drži z organistom, druga z vikarjem. Ktera ima prav, nij teško uganiti.

Ker sem uže pri našem g. vikarju, naj še to omenim, da je pretečeno poletje uže v Deskle šel na ogled, pa ker se mu nij dopadlo, skovala se je neka prošnja do nadškofa podpisana od nekaterih v imenu cele občine, katerih nekteri so g. vikarju obljubili, da bodo vikarijo zvišali za eno nadstopje. In res sta postavila župan in en podžupan v predarek 300 gold, v ta namen; kakor, da ne bi bila hiša zadosta velika, katera ima štiri velike in dva mali sobi; zaren tega

nijso molčali, ampak so pripovedovali od mene razne historije in so šuntali kmete proti meni. Da to nij prazen sum, sem se prepričal na Grahovem, kjer me je en surovež, z imenom Murovec „šimfal“, nazivaje me „piemonteže“ in časte me z raznimi dragimi psovkami, tako da, če ne bi imel toliko potrpežljivosti in imel več časa, bi ga gotovo tirjal pred sodnijo. Drugi surovež, neki Trjančič iz Koritnice, strašen pijanec, mi je naravnost rekel, da je šihal od žandarjev, da sem špijon, da so mene izpraševali, da sem imel sicer pas, kakor se tiče, pa da mi morajo še v mavho pogledati ter da gotovo najdejo tam dokaze mojega rogoviljenja zoper celoto avstrijske države. Pod konec me je začel tisti mož tikati ter me je nagovarjal, da bi mu, kakor svojemu najboljšemu prijatelju, vse odkrito srčno povedal, ker on me za gotovo ne ovadi.

Največ sitnostij sem poskusil v Nemškem Rovtu ali v Koritnici, ker vsak bedak se je tu štel opravičenega govoriti mi surovosti, ter me traktirati, kot zadnjega lumpa, tako da sem uže enkrat zgubil potrpežljivost in sem bil prisiljen vreči ven za vrata nekoga izslušenega vojaka, Kemperie-ta, ki mi je grobijanil v vseh jezicah avstrijske države.

Z druge strani nemško-rovtski fantje so mi govorili take neumnosti, katerih bi noben fant iz čisto slovenske vasi ne bil v stanu čenčati. To mi je dalo pravico sklepati, da morebiti v sled njihovega tirolskega izvira so tako „tumpasti“. Tudi v nobeni drugi vasi nijsem našel tako inteligentnega birta, kakor namreč v Koritnici (Nemškem Rovtu); kajti v krčmi „pri Blažu“ ali pa „pri Jozefu“ se je bal krčmar dabo kaznovan za to, da jaz v njegovi hiši zapisujem pravljice

tudi kuhinjo in dve prostorni kleti pa tudi hrambo za drva, kokošnjak in svinjak. Le tako dalje g. župan i podžupan! Iz tega vsakdo lahko vidi, da sta prava ekonomista, in da imata na srcu občinsko materijalno blagostanje.

Zarad dolgega deževanja hile so tudi v tej občini grde in zelo slabe ceste; da, res take so bile, da nij bilo mogoče, niti živali niti človeku več po njih hoditi. Pri tem pa nij bilo le deževanje uzrok, ampak tudi nemarnost županova. Ali vse eno so g. župan in podžupan J. S. svojo energijo pokazali, ko so nekatere del z žandarmerijsko pomočjo ceste pregledovali in tudi take posestnike rubili ter njim kotlice jemali, kojih ceste so bile lepe in dovolje popeljane. Če je pa kakošna oseba njim trá v peti, je bila sodba uže poprej zanjo storjena.

Iz Trsta 17 decembra. [Izv. dop.] Slovanska čitalnica v Trstu je imela dne 15. t. m. občni zbor, kterege se je udeležilo še precej mnogo društvenikov. Iz poročila g. tajnika posnamemo, da čitalnica gledé na veliko število tukaj živečih Slovanov malo udov šteje. Uzrok tega pa se ne more reči, da je v prvi vrsti mladenost in nekako pomanjkanje ljubezni do naroda, ampak posebno ta, ker sedanje stanovanje čitalnice nij kakor pri drugih društvih v sredi mesta ampak v hiši, ktera je precej daleč od središča mesta in za tega voljo mnogim, kateri bi radi čitalnico obiskovali, zvučaj rok leži.

Uže lansko leto je bil odbor sklenil stanovanje prameniti in poklican je bil zredni občni zbor, v katerem se je ta bistvena stvar pretresovala. Vsi udje so bili soglasni v mnenju, naj se čitalnica brž ko je mogoče v drugo stavanje preseli in mnogo navdušenih udov je bilo pripravljenih za to potrební denar dati. Ali žalibog, ta zadeva se je zaradi neke neljube osebnosti razbila. Pri letošnjem občnem zboru se je to jako važno in razvoj narodnega življenja odločilno vprašanje zopet sprožilo; vsi udje so čutili in izgovorili željo, v prihodnjem letu v novem boljše pripravnem stanovanju se shajati in novega odbora naloga bo, to živo željo društvenikov izpolniti.

Po pravilih tukajšnje čitalnice je odbor sestavljen iz 4 voditeljev in 12 odbornikov. Za voditelje so bili enoglasno izvoljeni gospodje: dr. J. Bizjak odvetnik (Slovenec) Kovačević, F. Pleše, Tripkovec trgovci (Srbi) Sploh so bili v odbor izvoljeni za slovanstvo nadešeni in znani narodnjaki, od katerih čitalnica naj lepši napredek pričakuje in se nadeja, da bode zopet priljubljeno shajališče tukajšnjih Slovanov postala, kar jej mi iz srca želimo.

Politični pregled.

Ker so bili prazniki, je vse suhoparno v politiki. Naš državni zbor ima odpust in pride še le enkrat po novem letu 15 januarja skup; kakor se sliši, bode državni zbor samo do marcija meseca zboroval, da potem stopijo skup delegacije, ker morajo do dunajske razstave, maja meseca, biti rešeni vsi silnejši državni opravki. Pred razidom je finančni minister predložil državnemu zboru 2 postavi: eno zaradi povikšanja plač uradnikom, drugo pa za že-

in besede nemško-rutških dijalektov: slovenskoga in starega nemškega, v katerem še zdaj govorijo mej sa-boj stari očetje, ter me je očividno gnal iz svoje hiše.

Zarad resnice moram omeniti, da v tem gnezdu tirolske neumnosti našel sem starega moža, ki me je prav pametno podučeval o jezikovnih razmerah v njega domovini. Sicer morebiti so in drugi katerih nijsem opazoval, tudi tako pametni; pa videl sem le enega pametnega starčka in le neumne može in mladeniče.

Ta „tumpastost“ Nemških Rovtarjev v ozkem smislu te besede je tem bolj zanimivija, da v sosednih Strzišcarjih sem našel jako pametne in prijetne ljudi, tako da sem pustil Strzišče s prav hvaleznim srcem. Morebiti je to nasledek tega, da Strzišcarji so se poslovenifali celo pokolenje prej, tako da nij uže mej njimi nobenega, kateri bi znal staro domačo nemščino. Mislim vendar, da to nij res; kajti v Koritnici (nemškem Rovtu) pamen-ten se mi je prikazal star Nemeč, neumna pa slovenska mladina.

Še nekoliko mnenj od moje osebe. En živinski kupec (ochshändler) iz Porezna je dokazoval v novaški krčmi (v cerklanski okolici) da moje potovanje pomenja ne več ne manje, kakor to, da „čez pet let pridemo pod Ruso“, ter je bil tako vnet za svojo idejo, da je hotel staviti. Drugi mož, tudi iz Porezna, pričakuje od mojega potovanja strašnih nasledkov: on je glasil Pod berdom, da gotovo bo spet ob kratkem Babilonski turen in potem se vé da konc svetá. Najbolj nedolžna konjektura od moje osebe se mora šteti še ta, da sem nečiste pameti, ker take neumnosti zapisavam; tako je namreč trdil na Grahovem en Podbrščan.

Z druge strani pa moram obrniti, pazljivost na en poseben talent, kateri sem našel v Cirknem: to je mladi France Peternel, risar-samouk, kateri skoro brez vsake šole dela izvrstne slike. Vsi bolje omikani ljudje nago-varjajo njegovo bogato mater, da bi ga poslala v Benetke. Pa ta grožnja omikana ženska se boji, da se tam fant popači in pokvari ter zgubi vero; bolje bo zanj, če ostane doma in boživel v boga bojnosti, kakor njegovi očetje. Po mojem mnenju pa se vsak vsaj en malo talentirani človek lože zgubi v cirkljanski lukaji, nego v Benetkah!

IV.

Kedar sem začel potovati nazaj v Tomin, sem skoraj na vsakem koraku srečal boljše divje in menj zaupljive ljudi. Pa še čisto domači nijso bili toliko sitni, kakor n. pr. izsluženi vojaki in drugi tiste sorte. Tem ljudem so prinajale v glavo prečudne ideje od mene. Eden n. pr. bivši kaporal na Bukovem je mislil, da jaz tako natančno zapisavam domačo izreko in razloček mej dialekti za oficirji, in namreč zavolj tega, da kadar bo vojska, neprijateljski oficirje vzamejo v roke moje bukve in bodo znali, kakošna je „špraha“ v te ali pa drugi vasi. Po navadnih pojmih tisto domnjenje bivšega koprala pomenja toliko, da pričakovani sovražniki, namesto se vojskavati, bodo študirali dialektologijo. Nekteri pa iz mej teh ptičev so mislili, da za pripovedovanje pravljic jih denem v arešt in so se me strašno bali.

V Rad. južni so me spet prijeli c. k. žandarji iz Tomina, kar mi je, kakor sem se pozneje prepričal, veliko škodovalo; ker gg. žandarji na poti v Tomin

leznico iz Špeta v Knin v Dalmaciji. Iz tega se jasno vidi, da ministerstvo si hoče v prvi vrsti pridobiti simpatije vseh uradnikov, potem pa tudi vjeti na linance dalmatinske poslance. Poljski poslanci so, kakor se sliši, proti direktnim volitvam, in ker je cesar le pod tem pogojem dovolil predlaganje dotične postave v drž. zboru, če bodo Poljaki za postavlo glasovali, je očitno, da direktne volitve postanejo morda lastna jama našemu ministerstvu. 21. t. m. je bila obletnica decemberske ustave, a decembristi je niso prav nič obhajali in ustavoverni listi so skoro vsi pozabili na to obletnico. Samo ljubljanski birokrati so se zbrali tisti dan in čast resili svojih bratov. Dežman je nekda, kakor „Narod“ pravi, napil kranjskim čudežem in se v govoru veselil tega, da je bilo zadnji čas v narodnem taborju nekoliko begunov. To je najlepši spričevalo za one gospode!

V ogrskem parlamentu je prišla pri debati zaradi postave o nabiranju rekrutov do jako lepe izjave; Levičnjaki so hoteli rekrute dovoliti samo Ogrski, pa ne Avstriji, češ da Avstrija tako knalu pade pod Nemčijo, kakor so prišle italijanske dežele naše države pod Italijo; Ogrji morajo zaradi tega le za se skrbeti. Minister Szlavy je pobijal to mnenje in rekel, da ne veruje na kaj takega in če bi se kaj takega imelo zgoditi, da morajo Ogrji Avstrijo braniti kakor so jo uže večkrat, na kar je bila vendar sprejeta postava, da se Avstriji dovolé rekruti.

Zdaj pa naj kedo reče, da nismo prišli daleč v Avstriji, če se uže v domačih parlamentih govoru o njenem razpadu. Na Hrvaškem poskuša zdaj zagrebški nadškof Mihajlovič, madjaron, nadaljevanje porazuma z narodno stranko; bomo videli, če mu bodo šli na linance narodnjaki. V kratkem zapustimo staro leto, katero je bilo zadosta nesrečno za Avstrijo in narode. Nadejamo se pa da se v novem letu uresniči, kar smo dostikrat želječi poudarjali, da namreč pade strog centralizem in da je zopet nastopi pot porazuma, kot zadnja rešitev Avstrije.

Nemški Prusi na Pomeranskem Poljake strašno tlačijo, narodno duhovščino preganjajo, časnike in knjige poljske plenijo in na vse kriplje na to delajo, da bi Poljsko pred ko mogoče ponemčili. Se ve, da se poljski patriotizem temu z vso močjo ustavlja. Bismark je svoje mesto kot ministerski predsednik pruske države odložil in ostane samo še kancelar nemške države, zbog tega sklepajo nemški listi, da se bo prustvo utopilo v obnemem nemstvu.

Vojvoda Grammont, bivši francoski poslanec in minister je pri njegovi izpovedi izrekel, da sta pred vojsko Francoske z Nemško, Beust in Andrassy obljubila, da bode Avstrija francosko proti Pruski podpirala. Iz tega se razvidi, da je Beust vendar čakal prilike, da bi se maščeval nad Bismarkom.

Švajcarski bundesrat je še enkrat sklenil poskusiti revizijo švajcarske ustave v centralističnem zmislu.

Razne vesti.

(Preširnova beseda v Gorici.) Na drugem mestu bera naši čitatelji program slovesne besede, katero napravijo 29. t. m. goriški Preširnovi čestitelji našemu neumrjočemu pesniku. Prepričani smo, da bode ta slovesnost vredna našega pesnika in da se je ne udeleže samo goriški rodoljubi nego tudi pesnikovi čestitelji iz dežele, kamor se je na vse kraje poslalo mnogo povabil. Tudi iz Ljubljane, Vipave i.t.d. pričakujemo dragih nam gostov. Ker je pa vendar mogoče, da je osnovalni odbor pri svojih vabilih tega ali onega rodoljuba prezrl, prosimo tiste, ki bi se radi besede udeležili, pa se nujmajo vabil, da se oglase zanje pri osnovalnem odboru.

(„Slovenski Narod“.) Izpolnila se je srčna želja, katero so gojili vsi slovenski rodoljubi, odkar se je pričelo naše narodno gibanje, želja namreč po slovenskem dnevniku ali časopisu, ki bi vsak dan izhajal. „Slovenski Narod“, ki uže peto leto neustrašeno zagovarja naše pravice, ki se hrabro bori zoper vse notranje in vnanje naše sovražnike, ki pogumno dyga zastavo slovanstva in splošnega napredka: „Slovenski Narod“ bode od novega leta pričel vsak dan izhajati. Nij nam treba še posebej omenjati, kakov napredek je to za nas Slovence, da dobimo tak dnevnik. Dosedaj smo imeli mnogo časopisov, toda poleg vseh teh listov smo se morali vedati še na nemške in italijanske časopise naročati, če nismo hoteli zaostati z našim poznanjem političnih razmer. Zdaj pa dobimo slovenski list, ki nas bode vsak dan

hodil učiti, ogrevati, navduševati, vzpodbujevati in tudi zabavljati. Program „Slov.N.“ tudi dnevnik ostane nespremenjen. V listku pa se bosta tiskala dva izvorna slovenska romana „Ivan Erazem Tattenbach“, povest iz slovenske zgodovine, in pa „Naprej“, roman iz sedanjega slovenskega življenja.

Glede na to, da jako potrebujemo dnevnik, časopisov in branil naše pravice; glede na to, da je „Slovenski Narod“ do sedaj to svojo dolžnost izvrstno spolnoval in da je pričakovati, da se bode tudi v prihodnje krepko in močzato za naš napredek boril; glede na vse to „Slov. Narod“ kot dnevnik iz vsega srca priporočamo našim rodoljubom ter jih prosimo, da ga podpirajo z obilnimi dopisi in z obilno naročbo. Kdor se ne more sam naročiti, naj stopi v družbo s svojim prijateljem; kar ne zmore eden, zmoreda dva ali trije. Naši inteligentni krogi, naši župani, učitelji, naročite si gotovo prvi naš dnevnik. Skrbite tudi za to, da se bode „Slov. Narod“ naročil v vsaki krčmi, vsaki kavarni, kamor Slovenci zahajajo. Stroški pri dnevniku so veliki in izhajati more le, če ima veliko podporo. Cena mu je 16 gold. za celo leto, 4 gold. za četrt leta. Dober uspeh!

(Dr. Wretschka.) Zadnjič smo povedali, da je ministerstvo izredno poslalo g. radzornika dr. Wretschka pregledat srednje šole v Gorici. Mnogo različnega se govori o tem, zakaj je ministerstvo poslalo zoper navado posebnega komisarja inspiciat naše šole. Po naših mislih je uzrok temu največ iskati v mnogih ostrih dopisih o naših šolah po nemških listih, dalje v privatnih pritožbah in naposled v predlogu poslanca g. dr. Deperisa, po katerem naj bi se naše šole osnovale na narodni podlagi. Brez vse dvombe je zadnja stvar za nas Slovence in Italijane najvažnejša. Toda jako se moti, kedor misli, da je poslanstvo dra. Wretschka dobro znamenje za nas. Dr. W. sicer izvrsten učitelj in energičen nadzornik, iz kratka: posebna šolska kapaciteta, pa je odločen poleg tega prijatelj nemškega učnega jezika. Kakor se pripoveduje, je tudi v Gorici priznal, da so učenci nezmožni nemškega jezika, toda pristavil je, da tudi materinega jezika ne znajo. Brž ko ne bode ministerstvo po njegovem nasvetu osnovalo na realki in gimnaziji posebne „pripravljalne kurse“ t. j. dijaki prišedši iz narodnih ljudskih šol se bodo eno leto po teh kursih v nemškem jeziku „dresirali“ in po tej dresuri se le sprejemali v prvi razred realke ali gimnazije. Se ve, da potem odpade uresničenje Deperisovega predloga.

(Smrt.) 20. t. m. je umrla v Gorici grofica Ema Nugent rojena Ritter pl. Zahony v cvetu svojega življenja v otroški postelji. Pogreb 23. t. m. ob 11. dopoldne je bit jako slovesen. Pokopali so ranjko začasno v rodbinski raki na Cingrofu.

(Imenovanje.) Ministerstvo za uk i bogočastje je imenovalo za učitelje na c. kr. vadišnici v Gorici na slovenskem oddelku g. Valentina Kumarja, dosedanjega podučitelja, in g. Avgusta Lebana, učitelja v Ajdovščini; na italijanskem oddelku pa g. Val. Pasqualia, učitelja v Tržišči (Monfalcone) i g. Antona Galla, učitelja na mestni glavni šoli goriški. Veseli nas, da pridejo na slovensko vadnico tako izvrstne učiteljske moči; kakor sta gg. Kumar i Lebau. Čestitamo!

(Dvojna mera.) Vvodni članek, zaradi katerega je bil zadnjič „L' Isonzo“ konfiskovan, je ponatisnil ljubljanski „Slov. Narod“ brez vsega zadržka. Iz Ljubljane se nam piše, da je ta članek ondi in tudi drugod po slovenskem vzbudil veliko sensacijo. Tudi dunajski listi mnogo pišejo o njem.

(Na mnoga vprašanja.) Odgovarjamo, da „Soča“ prihodnjič naltisne izvrstni i temeljiti govor g. poslanca d. ja Deperisa, s katerim je utrjeval v dež. zboru goriškem svoj predlog za preobnovo naših srednjih šol na narodni podlagi.

(Poprava.) V št. 51. „Soča“ v podlistku na str. 2. koloni (spalte) v 6. vrsti od zdale na mestu „nesrečnost“ se mora brati „resničnost“, v 3. koloni v 5. vrsti od zgore na m. „predstavljalju“ — predstavitelju; — na str. 2. v koloni 3 v vrsti 5. od zgore na m. „okolici Ti“ — okolici, ti; — v „Poslanem“ v 12. vrsti od konca na m. „ali more zdrav človek najti“ — ali more zdrav človek trdit nekaj podobnega in poleg tega najti.

(Č. g. Udom političnega društva „Soča“.) Še enkrat vabimo in prosimo vse ude polit. društva, da se po mogočnosti vsi osebno ali pa po pooblaščenih udeležu občnega zbora 30. t. m., ker bo ta občni zbor eden najvažnejših, kar jih je dozdal bilo.

(Dr. Razlag) se je odpovedal predsedništvu in odborništvu društva „Narodna tiskarna“ iz političnih razlogov.

Zahvala.

Vsem tistim, ki so spremili na mirodvor v cvetu svojega življenja umrlo grofico Emmo Nugent

roj. Ritter-Zahony v tako obilnem stevilu, kakor tudi vsem drugim, ki so objavili svoje sočutje udomnjene družine, se podpisani prav presrečno zahvaljujejo.

V Gorici 24. decembra 1872.

LAVAL Grof NUGENT, kakor soprug,
HENRIK in ANGELINA RITTER pl.
ZAHONY kot stariši.

Program

slovesne besede, katero napravijo Preširnovi čestitelji v Gorici „pri zlati zvezdi“ v dvorani filodramatiškega društva 29. t. m. v spomin

Dr. Franca Preširna,

I.

1. Overtura po slovanskih napevih; zložil E. Titl, svira vojaška kapela.
2. Predsednikov pozdrav.
3. Na Preširnovem domu, kantata, besede Stritarjeve, napev Ipavčev.
4. Slavnostni govor.
5. Mili kraj, zbor napev Nedvedov.
6. Neiztrohmeno srce, Preširnova balada, deklamuje gospica Pavlina Doljakova.
7. Darilo, besede i napev Vilharjev, poje g. Razinger
8. Mila lunica, melodie nationale de Slovenie par R. Degen, svira gospica Luiza Dolencova.
9. Šta čutiš, Srbije tužni? Zbor od Davorina Jenka.
10. Nezakonska mati, besede Preširnova, napev Maškov, poje g. Josip Noll.
11. Domovina, zbor od Ant. Nedveda.

II.

Zabava.

pri kateri svira kapela c. kr. 52. peš-polka nadvojvode Franca Karla pod osobnim vodstvom g. kapelnika Blaschke-ja,

V Gorici 29. Decembra 1872.

Osnovni odbor.

Začetek točno ob 7 uri.

P. T. gospodje se uljudno prosijo, da bi pred 11. uro ne kadili.

Vstop je dovoljen samo povabljenim.

Poslano.

Od novega leta počeni izhaja lepoznavski list „Zora“ z znastveno prilogo „Vestnik“ v Mariboru. „Zora“ ostane kakor do zdaj lepoznavski list. „Vestnik“ pa bode kot mesečna priloga vsakemu drugemu listu „Zore“, izhajal. Glavno vodstvo obeh listov ima g. Dav. Trstenjak. Cena obeh listov v kupu (posebe se lista ne dajeta) je dozdanja „Zorina“ sploh 4 for., učiteljem ljudskih šol in dijakom pa po 2 for 50 kr. Naroča se pri „upravnistvu „Zore“, Narodna tiskarna v Mariboru.“

S posebnim spoštovanjem udani Vani

Janko Fajk,

za upravnistvo Narodne tiskarne v Mariboru.

Poslano.

Slavno uredništvo!

Neki dopisnik iz Rihemberga spominja v Vašem zadnjem listu, da se je uže pisalo v „Soči“ o nekem rihemberškem vinogradu katerega lastnik sem jaz, češ, da sem naznanil višemu uradu cenilne komisije neki veliki dohodek, katerega sem imel zadnjih 15 let od omenjenega vinograda. Moram temu dopisniku povedati, kakor sem bil meseca julija 1872. uže onemu iz goriške okolice povedal, da jaz nijsem nobenemu višemu uradu niti majhnega niti velicega dohodka od svojega vinograda naznanil, in da nijsem zatorej mogel nobenemu takemu uradu nikakor ustreči, naj o velikih zemljišnih dohodkih rad ali ne rad sliši. Misli dopisnik rihemberški, da bi se bila zaradi tega posestnikom vinogradov velika krivica godila, ko ne bi bila okrajna cen. komisija sestavljena iz izvedenih možakov. Jaz pa mislim in vem, da, naj bo sestav-

jena ta komisija iz kakoršnih koli možakov, zaradi mene in zaradi tega, kar sem jaz govoril, ne bi se mogla goditi, in nij se godila posestnikom nikaka, ne majhna, ne velika škoda.

Misli dalje dopisnik, da jaz težko vem, da moj vinograd ne stoji več na dobri stopinji, ker je svoje visokost uže preživel, ter peha in gre k poginu: da jaz tega ne znam preceniti, ker nisem kmet, ampak e. k. uradnik. Ali stoji moj vinograd na dobri ali na slabbi stopinji, ali je svojo visokost uže preživel, ali peha, ali gre k poginu, kaj je dopisniku rihemberškemu, ali komu, drugemu to mar? Sicer naj znam kaj tekega preceniti, ali ne, kaj more to občinstvo mikati? Toliko vem, da mi nij treba k dopisniku, hi ima z mano opraviti, v žolo hoditi.

Kedo je njemu rekel, da sem jaz stavil svoj vinograd kot vzgled vinogradov v prvo vrsto? Če je okrajna cenilna komisija moj vinograd soglasno spoznala za vzgled vinogada tretje vrste, zagotavljam dopisnika, da ne bom zaradi tega žaloval; opazka njegova pa, da ako bi se po mojem zgodilo, ne bi jaz sam čutil nasledkov previsokega davka, marveč tudi drugi lastniki enakih vinogradov, je, kakor ves dopis, prazna domišljija.

V Tomini dne 21 decembra 1872.

James Fischer (r.)
c. k. davk. nadzornik in poročevalec okr.
cen. komisije.

*) O. g. Fischer bodi preverjen, da nikakor nijmo hoteli njegovega nagrada obrekovati, temveč da smo dopis iz Rihemberga smo zategadelj natistili, ker nam ga je poslal sicer zanesljiv dopisnik. Priznava se, da nas veselil, da je g. lastnik vinogradov dopisnikovo zmoto sam popravil. URED

v Trstu f. 4.60; F. Z. v Trstu f. 2.30; Ferl. v Rog f. 2; Mich. Komavli Wespim f. 2.70; Böhln Dragotin v Pasinu f. 1.50; Maras J. v Števerj. f. 4; Dominik Ant. v Pevmi f. 5; Marega J. v Štever f. 5; Jur. Jožef v Mramorjih f. 3.50; Prindič Jan. v Čerovem f. 4.60; Pintar Ant. v Šterj. f. 4.55; Mizerit Aug. v Števerj. f. 4.30; Lap. na Ponikvah f. 2.30; Šapla v Gor. f. 3; J. T.

v Ajdovič;ni f. 4.60; Mat. Sap. v Trstu f. 2.30.

G. Franco Marinič podžupan na Kviškem! Vas doig je poravnani; ne zamerite, je bila pomota, ker smo drugemu Mariniču vpisali. Se enkrat opominjamo gospode dolžnike, da pač do konca leta, ker drugače ne bomo jim več pošiljali lista po novem letu.

Gostilničarjem!

V NAJEM (ŠTANT)

se da iz proste roke
gostilnica pri Milču
v Zgoniku na Krasu.

Gostilnica je na najlepšem zračnejšem in zvišenem kraju vasi, zraven je lepo z drevjem obrasteno dvorišče, vse v najlepšem stanu. Če se domača kaplja (teran) po ceni toči, dobaja o poletnem času mnogo Tržčanov, kateri radi hodijo bližnjo jamo (groto) ogledavat. Najemnik bo dobil:

1. pravico, da sme kuhinjo rabiti;
2. eno sobo za goste;
3. polovico hišne kleti za vino;
4. eno spalno sobo, za katero bo posebej plačeval po 6 gold. na mesec.

Kdor hoče kaj več izvediti, naj se oglasi pri lastniku, katerega dobi v imenovani gostilnici.

Za praznike

poročajo

Bratje Kahnemann

na Travniku

v Paternoljevi hiši

svoje zalogo raznega perila za gospode in gospe, posebno pa pozimsko blago, kakor flanelo in kvečkanereči za oba spola po najnižji ceni in obljubijo natančno postrežbo.

Tudi imajo bogato zalogo raznih šivnih mašin vseh sistem, kakor Wheeler, Wilson, Grover & Backer, Howe in zraven slišajočih igel, nitij, svilonitij, olja i. t. d. ter popravljajo omenjene mašine v najkrajšem času.

Moje srca izrekam presrečno zahvalo vsem, kateri ste zadnjo čast skazali moji predragi sopruzi

Katarini Ganz,

koja je v dolgi žalostni bolezni toliko terpe-la na tem svetu.

Posebno mi je dolžnost, zahvaliti se Vam Dornberčanom, dragim sosedom, pršlim v tako ogromnem številu, potem vrlim prijateljem gospodom iz Gorice, Reifenberka, Bilj, Mirnega, Sv. Križa in sploh vsem, ki ste blagovolili mi skazati svoje sočutje pri moji grenki zgubi.

V Dornbergu dne 24. Decembra 1872.

Jožef Ganz.

Listina upravištva.

Sledeci gospodje so še dolžni do konec tega leta: J. D. v Tominu f. 2.30; J. G. v Tominu f. 2; J. G. v Ponikvah f. 1.80; F. H. v Sem. gori, R. M. v Tominu f. 2.30; J. Mikl. v Volčah f. 3.90; J. Mrak v Pečinah f. 3.60; F. Z. v Pečinah f. 1; v Tominu f. 4.10; M. K. v Tominu f. 4.60; B. v Tominu f. 2.30; Sl. čital. v Rocolu f. 6.60; Jan. Lavr. v Dolini f. 2.10; N. D. v

PODDRUŽNICA

Štajerske Eskomptne Banke

v Gorici,

eskomptnje menjice domače in inostanske in izdava nakaznice za katerokoli mesto domače in inostransko.

Na uplačila v zlatu se plačujejo obresti od 4% proti 30 dnevnu odpovedu.

Prejemljejo se uloge nizke in visoke, začensi od 10 gold. v tekoči račun (conto corrente) z obrestimi od 5%, za katere nloge se bodo izdavale shranilen bukvice in vsak znesek bo donasal obresti od tistega dne, ko je bil uplačan.

Nadalje se izdajajo nakaznice na blagajnico (Cassenscheine) donasajoče 4% obresti, če nij odpovednega obroka, in 5% če velja 10 dnevni odpovedni obrok.

Posojuje se denar proti zastavi vsakovrstnih urednostij.

Kupujejo in prodajajo se vrednosti vsake vrstne, kakor obligacije državne, privatne i. t. d. in take vrednosti se kupujejo po naročilu tudi za račun tretjih oseb, v katerem slučaju mora naročnik podati primerno pa ne visoko kavčijo.

DRUŠTVO

občnih zavarovanj, (assicurazioni generali)

v Trstu in v Benetkah,

sprejema zavarovanja proti ognju, strelji in drugim elementarnim nezgodam na morju in na suhem, proti poškodovanji kristalov in naposled zavarava na življenje po raznih pogojih in jako nizkih premijah.

Poroštvo daje to društvo se svojo glavnico **4,200.000 gl.**, katera je razdelena na 4000 delnic; potem **20,393.464 gl.** rezervnega kapitala od premij, od katerih je 1,287.971 gl. realizovanega dobička, h katerem svotam je treba še prištovati blizo deset milijonov gl. vsakoletnih premij in obrestij od kapitalov.

Razen mnogih hipotekarnih posojil ima društvo tudi mnogo stalnih posestev: 11 palač in hiš v Trstu, 8 v predmestjih, 6 palač in hiš v Benetkah, 2 palači na Dunaji, 3 v Milanu, 3 v Florenci, 1 v Napoju, v Rovigu, 2 v Padovi, 1 v Paviji, 2 v Dalmaciji in 2 v Gorici, katere vse stavbe so vredne **2,395.596**. Zraven tega ima društvo še mnogo kmetijskih posestev na Italijanskem in v avstrijskem Primorskem v urednosti kacij dveh milijonov gl. Samo pri društvu zavarovana urednost v letu 1871 je znašala **270,695,698** gl. 26 kr. za katere se je uplačala premije 7,075,471 gl. 40 kr.

Društvo občnih zavarovanj je plačalo leta 1871 samih odškodovanj za 12927 slučajev raznih nesreč za 4,803,519 gl., in od časa svojega obstanka je uže izplačalo na škodah 86,800,365 gl. 22 kr. in poleg tega so še delničarji udobivali praf lepe dobičke.

Glavno zastopstvo na Goriško in Gradiško ima

FERDINAND CANDUTTI v Gorici,

za mesicami (via Macelli) hiš. št. 100.